Ն՝ 632 — 1879 ՕԳՈՍՏՈՍ 10 ՇՈՒՄԱՆ — ԻԶՄԻՐՆԱՅԻ ՄԷՋ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Մէջիտիյէ 20 դրուշտան
ՍԹԱՄՊՈԼ, ԻԶԻՄԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղ.
Այլը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՄԻՆ
Բօսթա իլէ իրսալ օլունճագ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղ.
Այլը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՑԷ ԿԼԷ ՄԻԼԻՍԻ ԿԼԷ ՍԱՅԻՐԷՑԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Գէնէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իրնճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իրնճի սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԼԱՆԱՐ, Պաճա. Շիրքէթ վէ ուսուլու սահրաֆիյէյէ այիտ,
2 վէ 3 իրնճի սահիֆէլէրի 6 ղ.
4 իրնճի սահիֆիյէ . . 4 »
Զիյատէ միւհիմտէր իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր:
Մէվատուր նաֆիայա սայիր պէնալէր մէճմանէն գապուլ օլունճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ, իսկէ օլունմայանագ:
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իսարէխանէսի վէ մանթպասար, Սթամպօլտա Պապը Այի ճամատէսինէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինէ նումէրօ 8 տէ տիր: — Ղազէթանըն ումուրու իսարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիյէյի մէվատտ հազգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիյէյի մէքեաթիպին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Սօն թէլէկրաֆլար կէլէնէ Պուլկարիսթանտա վէ կէլէնէ Շարգի Ռումէլիինտէ պու էյալէթլէրին Գանունու էսասիլէրի թէճավուզ իտիլմիշ օլտուղունու խապէր վէրիյօրլար: Շարգի Ռումէլի Գանունու էսասիսին թէճավուզ ի-տէն էյալէթը մէզքիւրէ վալիսի Ալէքօ բաշա օլուպ, Ֆիլիպէտէ պուլունան միւսլիմլիթ գօմիսիօն պու թէճավուզուն իւզէրինէ բը-ըօթէսթօ իթմիշ իսէ տէ, իչին նէթիճէսի անլաշըլմամըշ տըր:

Պուլկարիսթան Գանունու էսասիսի իսէ, վիւքէլա թարաֆընտան նազգ ու թէճավուզ իտիլմիշ օլմաղլէ, Պուլկարիսթան մէճլիսի մէպուսանը իճթիմա իտէր իթմէզ, վիւքէլայը մէսուլ թութուպ, ճէվապ իսթէյէճէք տիր:

Պու թէճավուզլարը նէ տէրէճէյէ գատար վէ նէտէն իպարէթ օլտուղլարընը պիլէմէզ իսէք տէ, հէր հալտէ պիր Գանունու էսասինին թէճավուզու, սուի իսարէյի թէվլիա իտէրէք, էհալի հագգընտա զիյատէսի իլէ մուզիրը օլաճաղընտան, պէօյլէ թէճավուզտա պուլունանլարընը չիմտիտէն մէսուլ թութուլմասը իլէ, սուի իսթիմալաթընը էօնիւ ալընմասը իգթիզա իտէր:

Կէչէն կիւնքի պէնտը մախսուսումուզտա տէվլէթը Օսմանլիյէնին էճնէպիլէրէ իմթիյազլար վէրմէքտէն, վէ կէօմրիւք թարիֆալարընը էճնէպիլէրին մէնաֆիինէ կէօրէ թանզիմ իտուպ, քէնտի մէնաֆիինէ մուզայիր սուրէթտէ ահանամէլէր ագտ իթմէյէ մէճպուր օլմագտան նէ գատար միւթէզարուր օլտուղունու պէյան իթմիշ իտիք:

Պու տէֆա ալընան թէլէկրաֆլարտան անլաշընընընա կէօրէ, էւրօբա տէվլէթլէրի Պուլկարիսթան էմարէթինի տախի պէօյլէ ահանամէլէր իլէ պաղլամագ, վէ տէվլէթը Օսմանլիյէնին էճնէպիլէրէ վէրմիշ օլտուղու իմթիյազաթը Պուլկարիսթան էմարէթինէ տախի գապուլ իթտիրմէք նէյէթինտէ իմիշլէր:

Մալիւմ տիւր քի, պիւթիւն Էվրօբա՝ Պուլկարլարը սաատէթը հալինի արզու իտէրէք, Պուլկարիսթան էմարէթինի թէչքիլ իթմիշ տիր, պու հալտէ Պուլկարլարը եալընըզ պիր էմարէթէ նայել իտիլմէլէրի իլէ գանաաթ օլունմայըպ, թիճարէթ վէ մամուրիյէթլէրինին տախի միւքէմմէլ օլմասընա սայ իթմէք իգթիզա իտէր իտի. անճագ Էվրօբա տէվլէթլէրի պիր գավմըն սաատէթի հալի իչիւն, պաշգասընըն մէնաֆիինի թէմամը իլէ ֆէտա իթտիքլէրի հալտէ, քէնտի մէնֆաաթլարընտան պիր զէրրէ պիլէ ֆէտա իթմէք իսթէմէէօրլար:

Պուլկարլարը մէսուտ իթմէք իչիւն, տէվլէթի Օսմանլիյէյի օ գաատար կէնիշ եէրլէրտէն վազ կէչմէեէ մէճպուր իտէն Էվրօբա տէվլէթլէրի, Պուլկարիսթանտա սայիր մէմլէքէթլէրտէն իթտիքլէրի գատար թիճարէթ իթմէք իլէ գանաաթ իթմէյիպ, պու ֆէրմանլարընը մարէթի տախի պիր թագըմ իմ թիյազլար վէ ահանամէլէր ալթընտա պուլունտուրմագ իսթէէօրլար:

Պու հալ իսէ պիր գավմըն թէրագգըսընա մանի օլաճաղընտան, Պուլկարիսթան էմարէթի տախի պէօյլէ գայտլար ալթընտա պուլունուր իսէ, տէվլէթը Օսմանլիյէնին տիւշար օլտուղու հալտէ պուլունաճագ, վէ արզու օլունան թէրագգը հիչ պիր վագթի հասը օլմայաճագ տըր:

Եունան տէվլէթինին հալի պու տավամըզը իսպաթ իտէպիլիր: Պու տէվլէթի մէմալիքի Օսմանլիյէ սըրասընտան չըգտըզը վագթի. էսկի իմթիյազ վէ ահանամէլէրէ բույէթի իթմէյէ մէճպուր իտիլմիշ օլայընը, հիչ շիւպհէ եօք քի չիմտի բէք կէրի պուլունաճագ իտի. անճագ սէրպէսթի պըրագըլուպ, քէնտի մէնաֆիինի կէօզէտպիլմէսի սայէսինտէ տիր քի, պու կիւն պու տէվլէթի քիչիւքլիյինէ նիսպէթէն, բէք չօգ եէրլէրտէն զիյատէ ֆապրիգալարա մալիք օլուպ, սերվէթը ումումիյէ վէ թիճարէթի կիւնտէն կիւնէ արթմագտա տըր:

Պունուն իչիւն, մէմուլ իսէրիզ քի Էվրօբա տէվլէթլէրի թամաքեարընգտան վազ կէչուպ, Պուլկարիսթանը թիճարէթինի տախի սերպէսթ պիր հալտէ պըրագըսընլար:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աթոռ Հոլս

Լօնտրա 21 օգոստոս

Անատօլու թարաֆընտա տէվլէթը Ալիսէ իլէ Ռուսիա տէվլէթի թահտիտի հուտուտունա մէմուր Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա գօմիսէրլէրի մէեանէսինտէ պիր իսթիլաֆ գուհուր իթմիշ օլտուղունու Տէյլէ Թէլէգրաֆ դազէթասը իլան իտէէօր:

Ինկիլթէրրա գօմիսէրլէրի Ռուս գօմիսէրլէրինին թէրսիմ իյէտիքլէրի խաթթը հուտուտու գապուլ իթմէմէքտէ օլտուգլարը միսիլիւ, Ռուսիա գօմիսէրլէրի տախի Ինկիլթէրրա գօմիսէրլէրինին խաթթլարընը գապուլ իթմէէօրլար:

(Պու սապահ էլէմ Բէլէկրաֆը)

Լօնտրա 21 օգոստոս

Միւլազիմ Գարէյ Ինկիլթէրրաեա վասլը օլմուշ տըր: Բրէնս Լուի Նաբօլէոնրն վէֆաթընա մէսուլ օլմասրդընը պէեան իթմիշ տիր:

Բարիզ 21 օգոստոս,

Մէճլիսի միւքէլա բէիթի վէ խարիճիյէ նազրը Մ. Վատինկթօն, Էգն էյալէթի մէճլիսի ումումիսինտէ, մէսրիֆ նազրը Մ. ժիւլ Ֆէրրին լայընհալարը լէհինտէ պէյանը բէյ ու էֆքեար իյէմիշ տիր. մէզքիւր լայէհալար տէվլէթին հուզուզունու տէվլէթէ վերիյօրլար: Պատէհու Մ. Վատինկթօն, Ֆրանսա իլէ պիճիւմլէ տիւվլը էճնէպիյէ արասընտա միւսալէմէթ վէ միւնասէպաթը տօսթանէ պուլունտուրմագընը խսպաթ իթմիշ տիր:

Եարընը Արգաշօնտա խրանիա գըբալը իլէ Գրիսթին նամ գրալիչա միւլագաթ իյլեյէճէքլէր տիր:

Աթոռ Րէ-Ռեր

Լօնտրա 21 օգոստոս

Պու կիւնքի (բէնճշենպէ) Լօնտրա զազէթալարը թարաֆընտան նէշր օլունան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պուլկար միլլէթ մէճլիսի թէճէմմիւ իթտիրինտէ, կալիսա հէյէթը վէքէյը, գանունը էսասիյի նազգ ու թէճավուզ իթտիկի իչիւն իթհամ իտէճէք տիր:

Լօնտրա 21 օգոստ.

Պուլկարիսթան կէօմրիւք թարիֆալարընընը թանզիմի իչիւն, Ալէքսանիա տէվլէթի Պապը Ալիկէ վէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինէ պապը թէպ-

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վանտան Բաթրիգխանէյէ վարիտ օլան բէսմի պիր թահրիրաթա նազարէն, Վան վալիսի, պիր քաչ նէֆէր ֆիւրատ մահպէսէ իլգա իթմիշ օլտուղընտան, ֆիւրատ-էրին սերկէրտէսի, յունիսին 28 ինճի կիճէսի Վան ճիվարլարընտա պիր էրմէնի գարիյէսի իւզէրինէ պիլ հիւճիւմ, բէք չօգ իյրասը խասարաթ իթտիքատէն սոնրա, էհալիսինտէն պիր գաչընընը պուրնունու քէսմիշ տիր: Պատէհու մէրգումմ սերկէրտէ եօլտա պիր էրմէնիյէ թէսատիւֆ իտէրէք, «էյէր պու իթտիքլէրիմի կիտիպ վալի բաշայա սեօյլէմէն իչին եէմին իտէրսէն, պուրնունու քէսմէմ» տէմիշ՝ վէ մէրգումմ տախի գօրգուսունտան նաչի թալէպ իթտիյի եէմինի իթմիշ տիր:

—

Զէնտ կիւնտէն պէրու բայիթալսիզաքի միլլէթտաշլարը մէզ թարաֆընտան իմալանմագտա օլան վէ էվվէճճէ կազէթամըզտա զիքր ու իլան իտիլէն մահզէր, պիր հէյէթը մէպուսէ վարթասը իլէ տիւնքի կիւն բաթրիգխանէ-եէ իրսալ օլունմուշ տըր:

—

Աէվսուգէն իչիթտիյիմիզէ նազարէն, եէտի գուլէտէ քեայնի Ս. Փրկիչ խասթախանէսի մէքթէպինին լիսանը թիւրքի հօճասընա, մալիյէ խազինէսի թարաֆընտան մաաշ վերիլմէք իւզրէ իրատէի Շահանէ սուտուրի միւնթազէր տիր:

—

Շուչիտէ միւթէմէքքին միլլէթիմիզ համիյէթմէնտանընտան միւթէպէր պիր զաթ, Ս. Երուսաղէմ վանքընընը պօրճունա իտնէ օլմադ իւզրէ 110 ատէտ լիրա իրսալ իթմիշ տիր:

—

ԹԱՍՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ Ազգային գըսմընընը պիրինճի ֆըգրասընտա Հալէպ վալիսի Ղալիպ բաշանընը իսթիֆասը միւհիմմէմ տիր տէնէճէք եէրտէ, պիրինճի գօմիսէր Ղալիպ բաշանընը իսթիֆասը միւհիմմէմ տէմիշ օլտուղունտան, թասհիհինէ իպթիտար օլունմուշ տուր:

Մաէթթէէսիւֆ իչիթտիկիմիզէ կէօրէ եիրմի սէնէ գատար մէհրում Սուլթան Ազիզ վէ խանէտանը հիւմայունընա վէ մուախիսէրէն սապգ Սուլթան Մուրատ հազրէթլէրինէ թէրզի պաշըլըգ իրտամէթինտէ պուլունան ճիւմպիւշեան բասգալ էֆ. Երմի կիւնտէն պէրու միւպթէլա օլտուղու իլլէթտէն ազատէի սեր իտէմէյէրէք տիւնքի կիւն վէֆաթ իթմիշ տիր, վէ պու կիւն տախի Պէյօղլունտա ճէնազէ ալայը իճրա օլունաճագ տըր:

Տիշճի խաչատուրեան էֆէնտինին ազատմէճ վուգու պուլան քէյֆիպլիկինտէն պու քէրէ քէսպը իֆագէթ իտէրէք մահալը մախսուս օլան Պահչէ դարուսընտաքի տիւքէանընտա եինէ սապգը վէճճիյէ պուլունաճաղընը, լիէճլիլ մալիմամթ բաղչէթիս միւշթէրիյէրինէ իլան օլընուր: 10

Պաղչէ գարուսունտաքի մալիմ օլան սուճու Պողոս ագա պիր գաչ կիւնտէն պէրու քէյֆիպլ պուլունտուղու ճիհէթէլ, տիւքքանընա կէլէմէտիյինտէն, մէրգումման զալէթամըզը սամբն ալան զէվամբն, տիւքքանը մէզքիւր իթթիսալինտէքի սուճու ցովհաննէս աղայա միւրաճաաթ իթմէյէրի իսթամբ օլունուր:

Ֆրանսէ գազէթասընընը

ԸՍԼՈՀԱԹ
ՎԷ
ԻՏԱՐԷԻ ՂԱՅՐԸ ՄԷՐՔԷԶԻՑԷ

—

Սբր Հէնրի Տրըմմընտ Ուօլֆուն պիր նուէրգու.

—

Ինկիլիթերրա մէպուսան գամարասընտա գօնսէրվաթէօր, եանի հիւքիւմէթ թարաֆտարը ադա պուլունան սբր Հէնրի Տրըմմընտ Ուօլֆ, Շարգի Բումէրի էվրբա գօմիսիօնունտա ինկիլիթերրանն պիրինճի մուրախասար սրֆաթը յա իճրայի մէմուրիյէթ իթտիքտէն սոնրա, պիր գաչ մահ մուգատտէմ մէմուրիյէթի խիթամ պուլարադ, քէնտիսի ինկիլիթերրայա ավտէթ իթմիշ օլտուղու մալիւմ տիւր։ Պու զաթը մէքլիսիմաթ քէնտի ավտէթինի թէպրիք իչիւն պիր դիյաֆէթտէ իրատը նուէթգ իտէրէք, Շարգ մէսէլէսինտէն վէ թիւրքիա իշլէրինտէն տախի պահս իթտի։ Սբր Հէնրի Տրըմմընտ Ուօլֆ միւտտէթի մէտիտէ թիւրքիատա իգամէթ իթմիշ վէ Շարգի Բումէրի գօմիսէրլիյի կիպի պիր միհիմմէմուրիյէթտէ պուլունմուշ օլտուղունտան, մէմալիքի Շահանէնին ահվալ ու իհթիյաճաթրնա էյիտէն քէսպի ըթթըլա իյլէմիշ տիր, վէ պինէն ալէյհ, քէնտի էֆքեարլարընընպէօյիւք դըմէթի օլաճաղը կիպի, ինկիլիթերրատա տախի պէօյիւք էհէմմիյէթ վիրիլիր։ Սբր Հ. Տ. Ուօլֆուն պէյանաթը, ատէթա վիւքէլա պէյանաթը մագամընտա թուտուլուր. չիւնքի իշպու թիւրքիա ըսլահաթը մէսէլէսինտէ ատէթա վիւքէլա կիպի հէր չէյ քէսպի վոգուֆ իթմիշ վէ վիւքէլա իլէ մուխապէրէտէ պուլունմուշ տուր. ֆագաթ քէնտիսի հէր չէյի պիզզաթ թահգըգ ու թէտգըգ իթմիշ օլտուղունտան, վէ չիմտի, ինկիլիզ վիւքէլասը կիպի պիր բէսմի մագամտա պուլունմատըղընտան, հէր չէյի աչըգճա վէ տօղրուտան տօղրույա սէօյլէմէսի թապիի օլաճաղընտան, մէպուսան գամարասընտա վէ ինկիլիզ զաղէթալարընտա սբր Հ. Տրըմմընտ Ուօլֆուն սէօզլէրինէ, վիւքէլանն սէօզլէրինտէն զիատէ էհէմմիյէթ վիրիմիշ օլտուղու կէօրիւմիշ տիւր։

Սբր Հէնրի Տրըմմընտ Ուօլֆ, պու տէֆաքի նուէթգունտա Բուսիանն թէճավուզաթինա գարշը Թիւրք հիւքիւմէթինի մուհաֆազա իթմէքլիք լիւզումունու տերմէյան ու իղահ էյլէտի։ Պիր գօնսէրվաթէօր ինկիլիզին նուէթգունտա պու սէօզու իշէթմէք բէք զիատէ թապիի տիր։ Ֆագաթ լօրտ Սալիսպըրի, էրմէնի մէսէլէսինէ տայիր ախիրէն լօրտ Լարտ գամարասընտա իրատը նուէթգ իթտիյի սըրատա, քէնտիսի տէ պու էֆքեարը պէյան իտուպ, աչըգտան աչըգա տէտի քի, Թիւրքիայը մուհաֆազա իթմէք իսթէմէմիզ, Թիւրքիանըն կիւզել խաթրը իչիւն օլմայըպ, իլլա քէնտի մէնաֆիիմիզ իչիւն տիւր։ Պունունլա պէրապէր, սբր Հէնրի Տրըմմընտ Ուօլֆ տէտի քի, Թիւրք հիւքիւմէթի պիր պօղուգ հիւքիւմէթ օլմաղա, Խըրիսթիյան վէ Իսլամ ահալի, միասավի սուրէթտէ միթէղարրուր օլմագտա տըրըար։ Սբր Տրըմմընտ Ուօլֆուն պու սէօզու պիր մըգտար իթիրազ գալտըրապիլիր. չիւնքի սուհուլէթլէ իսպաթ իտէպիլիրիզ քի պու կիւնքի կիւնտէ էրմէնիսթանտա վագի օլան սուի իտարէնին վէ մէզալիմին 100 տէ 90ը էրմէնիլէր, եանի Խրիսթիյանլար ալէյհինտէ տիր. մէհքիմտէ չէհատէթլէրի գապուլ օլունմայանլար էրմէնիլէր տիր, ատալէթ կէօրմէյէնլէր էրմէնիլէր տիր։ Վէ ֆելվագի ֆիւրսլէր վէ սայիր ճինս հայտուտլար, ահալիյի միւսլիմէյի տէ ըզբար իտէրլէր իսէ տէ, Խրիսթիյանլարա, եանի էրմէնիլէրէ գարշը պիր խուսուսէթի մախսուսէլերի պուլունմագտա օլտուղու չէօյլէ տուրսուն, ահալիի միւսլիմէ էքսէրիա սիլահը, վէ էրմէնիլեր իսէ, ատէմին ֆիքրինէ սրզամայաճագ պիր միւսավաթսըզլըգ էսէրի իլէ, սիլահսըզ զուլունտուգլարընտան, օ նէվ հայտուտլար երիզինտէն տախի զարար գլյան չէքէն, վէ էօմրինտէն վէ մալընտան օլան, երինէ 100 տէ 90 էրմէնիլեր տիր։ Հէր նէ հալ իսէ, մատէմ քի չիմտի հիւքիւմէթի սէնկյէ ըսլահաթը լաղըմէնին իճրասընա թէչէպիւս իթմէքտէ տիր, եէնիտէն պու եարալարը աչմաղա լիւզում կէօրմէյիպ, անճագ էրմէնիսթանտան ալտըզըմըզ մէքթուպլարը այնկյլէ Մէրքեզաթիպ գըսմընմզա տերճէլէ իքթիֆա իտերիզ։

«Իմտի, տէր Սբր Հ. Տ. Ուօլֆ, մատէմ քի Թիւրքիատէ սուի իտարէ մէվճուտ պուլունույօր, ինկիլիթերրա տէվլէթինին մագսատի, Տէվլէթի Ալիյէյի մուհաֆազա իտերէք, Տէվլէթի Ալիյէնին չիմտիքի ուսուլու իտարէսինի տախի մուհաֆազա իթմէք տէյիլ տիր, իլլա ճիտտի ըսլահաթ իճրա օլունմասընը թալեպ իտէճէք տիր։»

Սբր Տրըմմընտ Ուօլֆուն պու էֆքեարը բէք տօղրու տուր. վէ ինկիլիզ բօյիթիգասը տախի, էկէր սահիհէն պու էֆքեար իզերինէ միւպէնի իսէ, բէք տօղրու պիր բօյիթիգա օլմադ լաղըմ կէլիր. չիւնքի Բուսիանըն թէարրուզաթընա գարշը, տէյիլ սուի իտարէ մէվճուտ օլան պիր Թիւրքիա, իլլա ըսլահաթ վասըթասըյլա թէճէտտիւտ վէ քէսքի հայաթ իթմիշ օլան պիր Թիւրքիա մուհաֆազա օլունապիլիր։

Սբր Տրըմմընտ Ուօլֆուն էֆքեարընճա, թիւրքլերի գանտըրմալը տըր քի, չիմիրյէտէկին տէվամ իթմիշ օլան վէ էֆքեար վէ ուսուլու տինկյէ իւզերինէ միւպթէնի պուլունմուշ օլան սուրէթի իտարէյի, պունտան պէօյլէ արթըգ իճրա իտէմէզլեր։ Սբր Հ. Տ. Ուօլֆուն պու սէօզլիրինի էյիճէ անլամագ իչիւն էվվելա շունու տէմէլիյիզ քի, պու զաթ, նութգունուն պաշլանդըճընտա, խայրէտտին բաշանն տիւշմէսինի զիբր իթմիշ իտի, վէ կէչէնտէ թայանան պիթթէրճէմէ տէրճ իթմէյիմիզ մէքթուպտան անլաշըմըզ օլաճաղը վէճէյլէ, էվրբատա էօյլէ պիր էֆքեար վար տըր քի, Զաթը հաղրէթի Բատիշահի խայրէտտին բաշանը բրօկրամը հագգընտա իւլէմասընըֆրընը էֆքեարընը սիւալ իթմիշ վէ օնա կէօրէ իշ կէօրմիշ. եանի իտարէյի միլթիյէյէ ուսուլը տինկյէ գարշըպրմըշ տըր։ Սբր Հ. Տ. Ուօլֆ Թիւրքիատա տիր իրատ իթտիյի հէր նուէթգունտա, այնի էֆքեարը պէեան իթմիշ տիր։ Եօգարրտա տէտիյիմիզ կիպի, իշպու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ ուսուլու, պիր նէվ մահտուտ մուխթարիյէթ տիմէք օլուպ, վիլայէթլերին իտարէճէ իշլերի պիր տէրէճէյէ գատար մէրքեզտէն (բայիթախթան) միսթագիլ օլուր, վէ վիլայէթին պիր մէպուսան մէճլիսի պուլրընը։ ինկիլիթերրա վէ Աւսթրիա վէ սայիր տէվլէթլեր կիպի, ահալիսի էնվայի միլել ու ադվամանա միւրէթթէպ օլան վէ եախսա սէքէնէսի մէրքեզտէն բէք ուզագ օլուպ, մերքեզ իլէ սուհուլէթլէ մուխապէրաթը օլամայան տէվլէթլեր, զաթէն իշ պու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ (ռեսՊՈՆՍԻՎԼԻՏԷ) ուսուլունու իթթիխազ իմմիշլեր տիր, վէ մուվաֆֆագէյէթը ագիմէ իլէ իճրա իթմէքտէ օլուպ, պու սուրէթ, կէրէք մէզքուր հիւքիւմէթլերին վէ կէրէք ահալիլերին մէմնունիյէթինի մուճիպ օլմագտա տըր։ Տէրսաատէթ գօնֆերանսը, Էվրբաի Օսմանինին ահվալընը թանզիմ իթտիյի վագըթ, իշպու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ սուրէթինի թէքլիֆ իթմիշ

(1) Եէրինէ կէօրէ վիլայէթ եախսա սանճագ մանասընա։

«ագվամ սաբին օլմագտա տըր։
«Տէրսաատէթտէ վէ ճիվար մա-
«հալլերտէ միւթէնէվի գավմար
«վէ մեզհէպլեր պիրպիրլերինէ գա-
«բրշըպ երիմէմիշ օլտուգլարը կի-
«պի, վիլայաթտա տախի էօյլէ
«տիր։ Պիր քէօյտէ Միւսլիման
«ահալի պուլուրսունուզ, տիկեր
«պիր քէօյտէ էրմէնի, օ պիր քէօյ-
«ա էահուտի, վէ զայրիհիմ։»

Սբր Հ. Տրըմմընտ Ուօլֆուն իթթիգասընճա «Մէլֆ-կըվըրնմընթ «թապիր օլունան պիր նէվ մուխ-«թարիյէթի մահտուտ ուսուլու «պէօյիւք էյալէթլէրտէ (1) իճրա «օլունապիլիր, վէ քիչիւք էյա-«լէթլերտէն վէ հեր միլլէթ թա-«ռաֆընտան տախի օրալարա մէ-«պուս կէօնտէրիլէպիլիր։ Պու ու-«սուլ տահա զիատէ Ելասի պիր «սուրէթտէ իթթիխազ օլունա-«ռագ, ումումի թիւրքիատա Իսրա-«օլունապիլիր, վէ պէն (Սբր. Հ. «Տ. Ուօլֆ) թիւրքիա ահվալընա «վագրվի օլան պիր չօգ ատէմլեր «իլէ օ էֆքեարտայըմ քի պու «նէվ պիր իտարէի ղայրը մէրքէ-«զկյէ ուսուլու մէվգրի իճրայա «վաղ օլունմայընճա, թիւրքիատա «եշէտտի լիւզում պուլունան ըս-«լահաթ պիր սուրէթի ճիտտիյէ «վէ միւքէմմէլէտտէ հուսուլա կէ-«պէմէյէճէք տիր, վէ Շարգտա «պէօյիւք թէհլիքէլեր զուհուր ի-«տպիլէճէք տիր։ Էվրբա էվվել-«այը ումումունուն վաղիֆէսի իգ-«թիզասընտան տըր հաթթա էվ-«բրանընն խայրը իչիւն չու չէյէ «տըգգաթ իթմէք քի, զաթը «հաղրէթը Բատիշահի թիւրքիա-«տա ըսլահաթը վասիէ իճրա իթ-«մէք վատ իյլէմիշ օլտուղունտան, «պիզզ վիրտիյի չու վատղարը իճ-«րա իթթին, ահալինին հալընը «ըսլահ իյլէսին, վէ տէյիլ եալը-«նընդ գուվվէթ վէ ասարը թարի-«խիյէյէ խսթինատ իտէրէք, իլլա «քէնտի թէպասընընն տախի մու-«հաֆազա իթմէք տէյիլ, ինկիլիզ «գուվվէթլի հիւքմտար մէվգրի-«նէ վագ իթթին»։

Սբր Հէնրի Տրըմմընա Ուօլֆ իրատ իթտիյի նուէթգտա խուսուսաթը սարէ հագգընտա տախի մուճիպասալէն պահս իթմիշ իսէ տէ, պիզ պու գատարճէգ պիր իճմալը, մագսէտէ քեաֆի ատտ իթմէքտէյիզ։ Գարիուն քիրամին ֆէկմ իթմիշ օլաճաղլարը վէճհ իլէ, սբր Հ. Տ. Ուօլֆ, շուսան ֆըդրասընտա «ՎԷՆ-ԿԷՆՏՐՈՒՆ» (էրմէնիճէ Բ«ՌՈՎՐՈՒՆ) ուսուլունտան վէ ատէմի մէրքեզկյէթ եախօտ իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ թապիր օլունան «ՊԵՆՏՐՈՒԼԷՆ» (էրմէնիճէ«պակէդրոնոպոս» եախսատ«բակէդրոնոպոս») ուսուլունտան պահս իյլէմիշ տիր։ Սբր Հ. Տ. Ուօլֆ Թիւրքիատա տիր իրատ իթտիյի հէր նուէթգունտա, այնի էֆքեարը պէեան իթմիշ տիր։ Եօգարրտա տէտիյիմիզ կիպի, իշպու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ ուսուլու, պիր նէվ մահտուտ մուխթարիյէթ տիմէք օլուպ, վիլայէթլերին իտարէճէ իշլերի պիր տէրէճէյէ գատար մէրքեզտէն (բայիթախթան) միսթագիլ օլուր, վէ վիլայէթին պիր մէպուսան մէճլիսի պուլրընը։ ինկիլիթերրա վէ Աւսթրիա վէ սայիր տէվլէթլեր կիպի, ահալիսի էնվայի միլել ու ադվամանա միւրէթթէպ օլան վէ եախսա սէքէնէսի մէրքեզտէն բէք ուզագ օլուպ, մերքեզ իլէ սուհուլէթլէ մուխապէրաթը օլամայան տէվլէթլեր, զաթէն իշ պու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ (ռեսՊՈՆՍԻՎԼԻՏԷ) ուսուլունու իթթիխազ իմմիշլեր տիր, վէ մուվաֆֆագէյէթը ագիմէ իլէ իճրա իթմէքտէ օլուպ, պու սուրէթ, կէրէք մէզքուր հիւքիւմէթլերին վէ կէրէք ահալիլերին մէմնունիյէթինի մուճիպ օլմագտա տըր։ Տէրսաատէթ գօնֆերանսը, Էվրբաի Օսմանինին ահվալընը թանզիմ իթտիյի վագըթ, իշպու իտարէի ղայրը մէրքեզկյէ սուրէթինի թէքլիֆ իթմիշ իտի, վէ մայիմ օլտուղու վէճհէ Պէրլին գօնկրէսի տախի, Էվրբաի Օսմանինին ումումի վիլայաթը իչիւն այնի սուրէթի գարարլաշտըրմըշ տըր։ Շարքի Բումէրի վիլայէթինտէ վէ ճէպէլի Լիպանան Սանճաղընտա վասի վէ Կիրիտ ճէզիրէսինտէ՝ մահտուտ օլմագ իւզրէ այնի իտարէի ղայրի մէրքէզկյէ ուսուլու իճրա օլունմագտա տըր։ Տէրխաթը իտիլէճէյի վէճհէյէ, բաթրիգ Ներսէս Սրբազան հազրէթլերի տէ, մայիս 31 թարիխյէ սիֆէրայի էճնէպպիյէ կէօնտէրտիյի թահրիրաթը ումումիյէտ, էրմէնիսթանտա պիր տէրէճէյէ գատար իշ պու իտարէի ղայրը մէրքէզկյէ ուսուլունուն մէվգրի իճրայա վաղընն էշէտտի լիւզումունու իշահ վէ իսպաթ իթմիշ, վէ իշ պու թահրիրաթը ումումկյէ Էվրբա ղաղէթալարը թարաֆընտան հիւսնիւ թէլգագը պուլմուշտուտ։ Զաթէն թիւրքիա ահվալընա էյիտէն վագրվի օլան խայը էճնէպի զէվաթ տախի, Սբր Հ. Տ. Ուօլֆ կիպի, պու ուսուլուն իթթիխազ օլունմասընը թավսիյէ իթմիշլեր տիր։ Վէլհասըլ պու կիւնքի Մէրքեզաթիպ գըսմընմզա տերճ իթմիշ օլտուղումուզ էրզրում մէքթուպունտա մուֆասալէն պէյան օլունտուղու վէճհէյլ։ Էրզրում վիլայէթի էրմէնի վէ իսլամ էհալիսի թարաֆընտան գամիսէրլէրէ թագտի։ օլունան ըսլահաթ յայհասընա տախի, իհթիյաճաթը մահալլիյէյէ մէպնի, վիլայէթի մէզքուրէտէ իտարէյի ղայրի մէրքէզկյէ ուսուլունուն իճրասը լուզումու պէյան գըլընմըշ տըր։

Թէրճիմանը Էֆենտի զաթէն պու ուսուլու թավսիյէ իթմիշ տիր։ պու ուսուլը մէհհասին շումուլ, ադա Պապը Ալինին Նուֆուզ վէ գուվվէթինէ իրասը խալէլ իտէմէճէյի չէօյլէ տուրսուն, վիլայէթլերին ումուրը տախիլյէսի մութէֆէրրուաթընը վիլայաթա թէրք իթմէքլէ, հէմ մէրքէզին իւզերինտէն պէօյիւք պիր աղըրլըգ գալտըրմըշ օլաճաղը կիպի, վիլայաթըն ումուրը տախիլյէսի, տահա զիյատ հիւսնի սուրէթտէ թէվֆիյէ օլունմասընա մէտար օլաճագ տըր։ չիւնքի ահալի, քէնտիսինէ այնտ օլան իշլերին իտարէսինէ, քէնտիսի պիր տէրէճէյէ գատար իշթիրաք իտէճէք, վէ պէօյլէճէ պիր թագըմ թէէիսիւրաթ վէ սուի իսթիմալաթըն էօնիւ ալընապիլէճէք տիր։ Պունտան գաթինաղար, իտարէի ղայրը մէրքէզկյէ ուսուլու, վիլայաթըն թէէսիսաթը միֆիտէյ մայիք օլմասընա վէ քէսքի մամուրիյէթ իթմէսինէ խայրճա միւսայտտ տիր, վէ պու սէօզիւմիզ պիր վահի իֆատէտէն իպարէթ օլմայըպ, վուգուաթ վէ տէլայիւի գավիյէ իլէ միւսպէթ տիր։ Պու ուսուլ Թիւրքիամըզտա տախի թէտրիճէն իճրա օլունապիլիր, վէ իճրա օլունմալը տըր. էյէր մէմլէքէթիմիզ սաատէթ վէ մամուրիյէթ եիւզիւ կէօրէճէք իսէ, պու ուսուլ եիւզիւնտէն կէօրէճէյինէ շիւպհէ եօգ տուր. տէվլէթ քէսքի գուվվէթ իթմէք իչիւն վիլայէթլէր քէսքի գուվվէթ իթմէլի տիրլեր, վէ մէմալիքի Շահանէ վիլայաթընա գուվվէթ վիրմէք իչիւն, եվվելա պէօյլէ պիր իտարէ վերմէլի տիր։

ՄԷԱՐԻՖ
ՎԷ
ԹԻԻՐՔԼԷՐԼԷ ԷՐՄԷՆԻԼԷՐ

Կէչէնտէ միլլէթտաշլարըմըզտան պիրի թարաֆընտան Թէրհանը Հէֆէֆէ նամ Օսմանը կազէթասընտա պիր մէքթուպ տերճ օլունարադ, պունտա սբրֆ վաթանբէվերլիք սաիգասըյլա մէմլէքէթիմիզտէ էրմէնիլէրին մէարիֆճէ թիւրքլէրտէն զիյատ թէրաքգը իթմիշ օլտուգլարը կէօսթերմիյէն՝ Էլրոբա միւէլլիֆլէրինտէն բէք չօղտունուն տարընը էրմէնիճէյէ թէրճէմէ իյլէտիյին վէ Վիէննատա վէ Սթամպօլտա տախի բէք չօղ էրմէնիճէ քիթապլար պասըլտըգընը պիպիրիզ քի, օնդարտան հէնուզ բէք ապը պիպիմ լիսանըմըզդա թէրճէմէ օլունմուշ տուր։ Պու կիւն Էվրբատա թահսիլ իսէն Միւսլիման թալէպկինն գաչ տահէ օլտուղունու պիլէմէյօրուզ. Ֆագաթ եիզլէրճէ Էրմէնի վէ տահա զիյատ Բում չօճուգլարընն թէքմիլ թահսիլ իչիւն Էվրբանընն պէօյիւք մէքթէպլէրինէ կիթապլարի պիպիյօրուզ։ Պունտան մատտա թաամիմի մէարիֆ էրմէնտէ, կէրէք անլէրին վէ կէրէք Բումլարընն պայրեթի էլալեթէ պիզտէն զիյատէ տիրանլէրտէ հէման եիզտեգրըգտան միթճավուզը եազը եազապիլիր պիր հալէ կէլտիրէր։ Պիզտէ պու նէսլէթի մէմուլ իսէմէյիզ։ Ֆագատ օլարագ էլտինէի զարպկյէյէ զիյատէ մէյլ վէ բաղպէթլերինի հիչ ինքեար իսէյմէ։ Մալիմ տիւր քի զարպընն էլտինէսինի գագանդար մէարիֆինէ տախի միւթթէրէք օլույօրլար։

Հէմ չու վաթանտաշլարընընզդն չու թէրազդլարընը իթիրաֆ իտէր իսէք, պիզիմ կէնէ նէտէն այրըպ հաբլ օլաուն։ պիրաքս մէմուուհիեթէ հաբլ օլաբ։ Նօգսանընընզը կէօրիւբ իսէք, իթմամը էմրինէ տահա զիեատէ զայրեթ իտէրիզ։ Թէֆախիւբ միսապագընտան իսէ, հիչ պիր ֆայիտէ հաբլ իտէմէյիզ։

Միլլէթը հաքիսէ վէ միլլէթը մահքիմէ պահսընտ կէլինճէ, պիզ Օսման էֆէնտիէ պիր Էրմէնի տօսթու թարաֆընտան եազլան մէքթուպտա պու թապիրէրին պաչգա պիր էմլլիէ իսթիմալ օլունտուղունա տայիր հագիգաթէն հիչ պիր էմարէ կէօրմէմէք։ Վագտա պիզտէ հաքիմիյէթ մահքիմիյէթ օլմատըղը հագգընտա սահիպի վարագանընն կէօսթերմիյի զայրէթ բէք մէմնունմուր։ Պիր վաթանտա եաչաեան գավվար արասընտա ուխուվվէթը վաթանտաշլի իվալալ իտէճէք էֆքեար ալչէրինէ վէրիլէն հիւքմլերին քեաֆիֆէսի մէմնունմուր։ չու գատար վար քի, մէքթուպտա եազան Էրմէնիլերին պունտան միւրաբը չիմտիյէ գատար մէարիֆ նէզարէթը ճէլիլէ-ինին հիմայէսի՝ եազընը մէարիֆի իսլամիյէթի միինհաբը օլաուղու, վէ սայիր զավիյէթլեր իսէ, քէնտի մէարիֆլերինէ քէնտիլերի նէզարէթ իթտիքլերի գապիյէսի օլմագ հայսիյէթի իլէ տօղրու կէօրիւբ։ Ան սէքիզ պին քէսէ թախսիսաթը օլան պիր մէարիֆ տարիէսի, օ թախսիսաթ նիսպէթինտէ տախի հիմմէթ իտէճէք օլաբ իսէ, թէքարլն թարիխի թէէսիսի օլան 1276 թարիխինտէն պէրու 23 սէնէ զարֆընտա տահա զաչգա տիրլիւ խրատմէթլեր տախի կէօսթերպիրիր իտի. զաթէն հէբիմիզ օ ռիչտիեէլերտէ օգաուզումուզ ճիհէթլէ, իչ տէրթ սէնէլիք թահսիլմիզին տէրէճէսի նէտէն իսարէթ պուլունտուղունու թագտիր իտէպիլիրիզ։ Սէնէվի օն սէքիզ պին քէսէ տէնիլէն թախսիսաթ նիսպէթ իտիլճէք օլուր իսէ, պէհէր նէֆէրէ մէարիֆի պալիզ օլարագ, սէնէվի 80 լիրա սարֆ օլունագ իւզրէ 1800 չայիրտի էն միւքէմմէլ սուրէթտէ թէրպիեէ վէ թալիմ իթտիրլպիլիր։ Պու. Դ-ռէնՆԼ տէտիյիմիզ թէրպիեէ վէ թալիմ իսէ, Մէքթէպը Սուլթանիտէն չըգան թալեպկինն ատրէճէսի տիր։

Էյ, հագգ իլ ինսաֆ տիւչիւնէլիմ քի, պիզտէ ումուրը մէարիֆի պու գատար եօլունտա՝ մը տըր. էյէր օլա իտի, հէեթը ասքէրինէ քէնտի մէքթէպլերի իչիւն չայիրտ եէթիշտիրմէք իւզրէ սուրէթը մախսուսէտ ասքէրի բիւչտիյէլերի եաբմա եա մէճպուրիյէթ կէօրմէյիպ, միւլքիեէ բիւչտիեէլերի պու իհթիեաճը թէպվիեէ իսէր իտի։

Պու կիւնքի կիւնտէ բէք չօղ գամմլար պիզի կէչմիշ։ վէ բէք չօգլարը տա կէչմէքտէ պուլունմուշլար տըր, պունու ինքեար իթմէմէյիզ. Ֆագաթ թէքրար իտէրիզ քի, պու միւվազէնէ իլէ վագթ զայպ իթմէյիպ, ասրըն իհթիեաճը նէ նիսպէթտէ իսէ, հէման օնա կէօրէ չալըշմալըյզ. պիրա զայպ օլան վագթլարըն գէյմէթի նէ գատար պէօյիւք օլտուղունու տա պիզէ էն տտի վէգայի պիլէ աճը աճը թէճրիպէյէր իլէ լանդգաթի խսպաթ իտիւպ տուրուեոր։

ՄէԱՐԻՖ
ՎԷ
ԹԻԻՐՔԼԷՐԼԷ ԷՐՄԷՆԻԼԷՐ

Կէչէնտէ միլլէթտաշլարըմըզտան պիրի թարաֆընտան Թէրհանը Հէֆէֆէ նամ Օսմանը կազէթասընտա պիր մէքթուպ տերճ օլունարադ, պունտա սբրֆ վաթանբէվերլիք սաիգասըյլա մէմլէքէթիմիզտէ էրմէնիլէրին մէարիֆճէ թիւրքլէրտէն զիյատ թէրաքգը իթմիշ օլտուգլարը կէօսթերմիյէն՝ Էլրոբա միւէլլիֆլէրինտէն բէք չօղտունուն տարընը էրմէնիճէյէ թէրճէմէ իյլէտիյին վէ Վիէննատա վէ Սթամպօլտա տախի բէք չօղ էրմէնիճէ քիթապլար պասըլտըգընը պիպիրիզ քի, օնդարտան հէնուզ բէք ապը պիպիմ լիսանըմըզդա թէրճէմէ օլունմուշ տուր։ Պու կիւն Էվրբատա թահսիլ իսէն Միւսլիման թալեպկինն գաչ տահէ օլտուղունու պիլէմէյօրուզ. Ֆագաթ եիզլէրճէ Էրմէնի վէ տահա զիյատ Բում չօճուգլարընն թէքմիլ թահսիլ իչիւն Էվրբանընն պէօյիւք մէքթէպլերինէ կիթապլարի պիպիյօրուզ։ Պունտան մատտա թաամիմի մէարիֆ էրմէնտէ, կէրէք անլէրին վէ կէրէք Բումլարընն պայրեթի էլալեթէ պիզտէն զիյատէ տիրանլէրտէ հէման եիզտեգրըգտան միթճավուզը եազը եազապիլիր պիր հալէ կէլտիրէր։ Պիզտէ պու նէսլէթի մէմուլ իսէմէյիզ։ Ֆագաթ էլտինէի զարպկյէյէ զիյատէ մէյլ վէ բաղպէթլերինի հիչ ինքեար իսէյմէ։ Մալիմ տիւր քի զարպընն էլտինէսինի գագանդար մէարիֆինէ տախի միւթթէրէք օլույօրլար։

Հէմ չու վաթանտաշլարընընզդն չու թէրազդլարընը իթիրաֆ իտէր իսէք, պիզիմ կէչմէ նէտէն այրըպ հաբլ օլաուն։ պիրաքս մէմուուհիեթէ հաբլ օլաբ։ Նօգսանընընզը կէօրիւբ իսէք, իթմամը էմրինէ տահա զիեատէ զայրեթ իտէրիզ։ Թէֆախիւբ միսապագընտան իսէ, հիչ պիր ֆայիտէ հաբլ իտէմէյիզ։

Միլլէթը հաքիսէ վէ միլլէթը մահքիմէ պահսընտ կէլինճէ, պիզ Օսման էֆէնտիէ պիր Էրմէնի տօսթու թարաֆընտան եազլան մէքթուպտա պու թապիրէրին պաչգա պիր էմլլիէ իսթիմալ օլունտուղունա տայիր հագիգաթէն հիչ պիր էմարէ կէօրմէմէք։ Վագտա պիզտէ հաքիմիյէթ մահքիմիյէթ օլմատըղը հագգընտա սահիպի վարագանընն կէօսթերմիյի զայրէթ բէք մէմնունմուր։ Պիր վաթանտա եաչաեան գավվար արասընտա ուխուվվէթը վաթանտաշլի իվալալ իտէճէք էֆքեար ալչէրինէ վէրիլէն հիւքմլերին քեաֆիֆէսի մէմնունմուր։ չու գատար վար քի, մէքթուպտա եազան Էրմէնիլերին պունտան միւրաբը չիմտիյէ գատար մէարիֆ նէզարէթ իլէ-ինին հիմայէսի՝ եազընը մէարիֆի իսլամիյէթի միինհաբը օլաուղու, վէ սայիր զավիյէթլեր իսէ, քէնտի մէարիֆլերինէ քէնտիլերի նէզարէթ իթտիքլերի գապիյէսի օլմագ հայսիյէթի իլէ տօղրու կէօրիւբ։ Ան սէքիզ պին քէսէ թախսիսաթը օլան պիր մէարիֆ տարիէսի, օ թախսիսաթ նիսպէթինտէ տախի հիմմէթ իտէճէք օլաբ իսէ, թէքարլն թարիխի թէէսիսի օլան 1276 թարիխինտէն պէրու 23 սէնէ զարֆընտա տահա զաչգա տիրլիւ խրատմէթլեր տախի կէօսթերպիրիր իտի. զաթէն հէբիմիզ օ ռիչտիեէլերտէ օգաուզումուզ ճիհէթլէ, իչ տէրթ սէնէլիք թահսիլմիզին տէրէճէսի նէտէն իսարէթ պուլունտուղունու թագտիր իտէպիլիրիզ։ Սէնէվի օն սէքիզ պին քէսէ տէնիլէն թախսիսաթ նիսպէթ իտիլճէք օլուր իսէ, պէհէր նէֆէրէ մէարիֆի պալիզ օլարագ, սէնէվի 80 լիրա սարֆ օլունագ իւզրէ 1800 չայիրտի էն միւքէմմէլ սուրէթտէ թէրպիեէ վէ թալիմ իթտիրլպիլիր։ Պու. Դ-ռէնՆԼ տէտիյիմիզ թէրպիեէ վէ թալիմ իսէ, Մէքթէպը Սուլթանիտէն չըգան թալեպկինն ատրէճէսի տիր։

Էյ, հագգ իլ ինսաֆ տիւչիւնէլիմ քի, պիզտէ ումուրը մէարիֆի պու գատար եօլունտա՝ մը տըր. էյէր օլա իտի, հէեթը ասքէրինէ քէնտի մէքթէպլերի իչիւն չայիրտ եէթիշտիրմէք իւզրէ սուրէթը մախսուսէտ ասքէրի բիւչտիյէլերի եաբմա եա մէճպուրիյէթ կէօրմէյիպ, միւլքիեէ բիւչտիեէլերի պու իհթիեաճը թէպվիեէ իսէր իտի։

Պու կիւնքի կիւնտէ բէք չօղ գամմլար պիզի կէչմիշ։ վէ բէք չօգլարը տա կէչմէքտէ պուլունմուշլար տըր, պունու ինքեար իթմէմէյիզ. Ֆագաթ թէքրար իտէրիզ քի, պու միւվազէնէ իլէ վագթ զայպ իթմէյիպ, ասրըն իհթիեաճը նէ նիսպէթտէ իսէ, հէման օնա կէօրէ չալըշմալըյզ. պիրա զայպ օլան վագթլարըն գէյմէթի նէ գատար պէօյիւք օլտուղունու տա պիզէ էն տտի վէգայի պիլէ աճը աճը թէճրիպէյէր իլէ լանդգաթի խսպաթ իտիւպ տուրուեոր։

Իշխէ միւլահազամբզ պունտան իսպարէթ օլուսյ, թէրագդրեանթը միլիեէսինի ճիտանէն արզու իսէն հէր Օսմանլընընն տախի պէօյէ տիւշունէճէյինտէն էմինիկ։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

Երզրում մուխպիրիմիզտէն աթիտէքի մէքթուպ վարիտ օլմուշ տը։

28 յուլիս 1879 Երզրում

Երմէնիլէրիլ թիւրքլէրին գօմիսէրլէր հազարաթրնա թագտիմ էյլէտիքլէրի լայէհալար, գօմիսէրլէրին միւլահազաթը,յլա պէրապէր մահը հալին 27 ինտէ բօսթայա թէսլիմ օլունուպ, թահդիգաթը վագըտա կէօրէ, պու լայէհալարրն պայլրճա վէ էսասը պէնտլէրի միմքին օլտուղու մէրթէպէ պիրպիրինէ մութապրգ կէթիրիլմիշ վէ թաստիգ օլունմուշ տուր։ Մէգքիւր լայէհալարրն խիւլասաի մէալի չունտան իպարէթ տիր. եանի, մահալլի զապրթա վէ ասքէրլիք, մէճլիսի մէպուսանը ումումի, գավանիյնին միւլքիրէի վասիա թանզիմլէ մէհաքիմին թէնսիգի, վարիտաթըն իհթիյաճաթը մահալլիյէյէ սարքը, մէմուրիյնին միւքեաֆաթ վէ միւճազաթը վէ միւսավաթ գահատէսինէ թէլթիգէն ինթիսապ վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ։ Իշթէ էկեր գօմիսերլէր հազարաթը թարաֆընտան թաստիգ օլունան մէգքիւր լայէհալար Պապը Ալի թարաֆընտան տախի գապալ օլունուրլար իսէ, պիր մուխթարիյէթը մահալլիյէնին թէմելի ատրլմշ օլուր։ Միւշարիլէյհիմա գօմիսերլէր, էրմէնիլէրին թանզիմ իթտիքլէրի լայէհանը 44 պէնտինտէն եալընըզ իքիսինէ իթիրազ իտէրէք, թաստիգ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյիպ, պու իքի պէնտի բէք միհիմ վէ բէք պէօյիւք մէսէլէ մագամընտա Պապը Ալինին նազարը տիգգաթրնա արզ իթմիշլէր տիր։ Պու պէնտլէր վալինին վէ պապը մութասարրֆլարա գայմագամլարրն էրմէնի օլմասը, վէ էրմէնիճէ լիսանրն տախի թիւրքճէ իլէ պէրապէր ըէսմի թանըլմասը թէքլիֆլէրինի հավի տիրլէր։

Երզրում վարչութինը՝ ըսլահաթրն ատալէթ ու հագդանիյէթէ մուզայիր պիր սուբէթտէ թերթիպի ալէյհինտէ մահը հալին 23 ինտէ վահան վարդապետ մարիֆէթիյլէ ըէսմէն վալիյէ վէ գօնսօլօսլարա թէչքքի իթմիշ օլմաղա, առաջնորդ թարաֆընտան վալիյէ իրսալ օլունան չիքեայէթնամէնին սուբէթի պէր վէճհի զայր տէրճ օլունմուշ տը։

Երզիրում վիլայէթի հէյէթի թէֆթիշյէ ճանիպի ա՛իսինէ,

Երզիրում վիլայէթինին ինթիյաճաթը մահալլիյէյէ կէօրէ ումուրը իտարէ վէ սայիրէճէ օլան նազարիին տէրին միթալա իլէ իսլահաթը լազըմէնին իյֆասը խուսուսընա, կէչինտէ թէչքիլ օլունան մէճլիսի ումումի ազալէրինտէն իչ զամը խալամ, վէ գուսուր պիր գըսմընտան եէտիսի էրմէնի, վէ պիրի էրմէնի Գաթօլիք, վէ պիրիսի էրմէնի Փրոթէսթան վէ պիրիսի տախի Ռում օլարագ, թային պույրուլմուշ տը։ Շիմտիյէ գատար թէչքիլ օլունակէլէն մէճլիս վէ գօմիսիոն գայիտէի միւսավաթէ բիայէթէն նըսֆիյէթ իպրէ թէչքիլ օլունմուշ իքէն, էհէմմիյէթի տէրքեար վէ հէր վէճհիլէ միւյէթիմիզ իչիւն մէնաֆի ինթիպար օլունան պու միսիլու պիր գօմիսիօնտա գայիտէի միւսավաթ վէ հագգանիյէթի նազարը իթինայէ ալընմատը, վէ տայիլէրի տախի միւատէթի վաֆիրէտէն պէրու պու հէվալիտէ պուլունուպ ահվալը ամմէյէ վուգուֆիյէթը թամմէմի։ Օլտուղունան իքի բուհանի մէմուր իլէ տայիլէրին տախի օրատա պուլունմասը լազըմէտէն վէ միք վէ վաթան իչիւն արզու օլունուր իքէն, պուրալարա տախի էհէմմիյէթ վերիլմէտիկի քէմալը թէէսիֆլէ կէօրիւլմէքտէ պուլունտուղունտան, վէ պու իսէ տախիրի վիլայէթտէ պուլունան էրմէնի միլլէթինին հուգուգունա տօգունճաղընտան, պու միւնասիպէթլէ միլլէթիմիզտէն միւնթէխապ ադալար արթըգ պիթթապի տէվամ էթմէմէկի մէճբուր պուլունտուգլարը ճիհէթլէ, քէյֆիյէթին նազարը ալիի ֆէխիմանէյէրինէ արզ ու իֆատէսինէ միւպասէրէթ օլունուր օլ պապտէ։

1879 Թէմմուզ 23

Ըսլահաթ գօմիսիօնը չէհրը ճարինին 16 սընտա թէճեմմիւ իտէրէք, եալընըզ Թիւրք ազալարը հազրը պուլունուպ, պունլարտան միւթեասիւպ պուլունանլար՝ մէճլիսի իտարէ վէ պէլէտիյէ ազալարընընն մասաշ ալմալարընը վէ աշարիլէ թուզ վերկիսինին միւթեզիմլեր մարիֆէթիյլէ թահսիլ օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշլեր տիր։ Ալէմի մէտէնիյէթտէն բէտտ օլունմուշ օլան չու թարզ թէքլիֆլէրին իւզերինէ պ՝ըինճի գօմիսեր Եուսուֆ բաշա հազրէթլերի հիտտէթլէնէրէք, ալըր եիւրիւիւ վերիր, վէ պատէհու Ազաբէկեան էֆէնտի իլէ միւզաքերէ իտէրէք տեր քի, մատամ քի Պապը Ալի քէնտիլէրինէ մահտուտ վէ գուվվէթսիզ պիր թալիմաթ վերմիշ օլտուղունտան, տէվլէթ վէ մէմլէքէթ մէնֆաաթընա իշ կէօրմէք մուհալ գապիլինտէն տիր, վէ խրիսթիյանլար տախի պու գօմիսիօնու թանըմայօրլար, վէ մէզքիւր գօմիսիօնտա պուլունան թիւրք ազալարրն բէնկի բէյ տէր բէյ մէյտանա չըգըյօր, իմտի պու մէճլիսի տաղրթմագ էվլատրը։ Վէ ֆիլհագիգա յուլիս 23 տէ պու գարար խապէր վերիլէճէքտի իսէ տէ, թիւրք ազալարրընն էքսէրիսի հազրը պուլունմատըգընտան, այրն 29 ընճը բազար էրթէսի կիւնքի իճթիմաէ թաալիգ օլունտու։ Իշթէ պիր թագըմ պէօյիւք պէօյիւք նիւմայիշլէրլէ պայլայրագ ումումի էհալիյէ վէ էրօրթայա իւմիտ վերմիշ օլան չու ըսլահաթ մէսէլէսի սուս բուս պու սուբէթլէ խիթամ պուլմուշ օլույօր։

ՀԱՅԿ

(Տիւնէյ Նիւսիէնդրէ գէրճ օլունան Տիւրդուէր Ֆէֆիսոդոնդան պաֆիյէ։)

Հաշարաթ՝ միմահիլյհիմանընն տէֆա քիլիսէյէ կէլտիքլէրինի իշիտինճէ, պիթիւն պիթիւնէ ղաղապա կէլէրէք պու տէֆա տահա չօգլուգ օլտուգլարը հալտէ, Սբ. կիրակոս քիլիսէսինտէն Սբ. Սարգիս քիլիսէսինէ ավտէթ իտէրլէր։ Ասքէր, գալապալըընն չօղալտըղընը կէօրիւնճէ, գըշլատան պիր գաչ միֆրէղէ տահա ասքէր իսթէր, լաքին պու ասքէր կէլմէզտէն էվվէլ, էհալիտէն պիր թագըմ խէզէլէ վէ սէպիւքմաղղան քիլիսէ գաբուլարընընն իւզերինէ հիւճիմ իտէրլէր քի գըրսընլար վէ իչերի կիրէրէք մուրախխասլարը տիշարը չըգարսընլար, գիրա պիլ ճիւմլէ ասքէր քիլիսէնին իքի հավլիսինտէ տիգիլմիշ, վէ քիլիսէնին գաբուլարընը գաբամշլար իտի։ Գաբուլարընն աչըլմասը ղայրի միմքին օլտուղու էհալիյէ ճէվապէն պիտիրիլմիքտէ, տահա զիյատէ հիտտէթ ու ղաղապա կէլիրլէր։ Միւմահիլէյհ պին պաշը էհալիյէ մուգավէմէթ իթմէք գապիլի իմքեան օլմատըղընը ֆարգ իտէրէք, վէ էվլէրին տամարընտան հիւճումօլունտուղունուկէօրէրէք, ասքէրին պիր գըսմընա էվլէրին տամարընա չըգմասընը էմր իտեր, վէ քէնտիսի տէ մուրախխասլարրն էօնիւնտէն վէ ասքէր տախի էթրաֆլարընը գուշաթմշ օլտուղու հալտէ, միմահիլյհիմա տամարտան գաշարլար, վէ պիր եվտէ սագլանընլար։ Օ սըրատա իքի պէօյիւք ասքէր տահա եէթիշէրէք, ահալինին քիլիսէ գաբուլարընը գրրըգ իշերի կիրմէք իսթէտիքլէրինի կէօրիւպ, հէր թարաֆտան մէն իտէր. լաքին հաշարաթ տահա զիյատէ ղաղապնագ օլարագ վէ գանը գըշարագ ասքէրին իւզերինէ հիւճիմ իտէր, վէ զապթիյէ եիւզ պաշրը Հաճի Իսմայիլ էֆէնդի թաշա թուրթար։ Զապթիյէլէր պու հիւճումու կէօրիւնճէ, եալընն գըլբճ էհալինին իւզերինէ գօշար վէ պունտա էհալի վէ ասքէր արասընտա տրպէտա գօբար։ Ասքէր գըլբճ վէ սիւնկիւ իլէ վուրուր, լաքին էհալի եալընըզ քէնտի էլիյլէ քէնտիսինի միւտաֆէա իտէրէք գաչմայա պաշլար իսէ տէ, հէր թարաֆտան գուշատրմշ օլտուղունտան, պիր եէրէ տէ կիտէմէգ իտի. ասքէր իսթիյարա, չօճուղա պագմայրպ վուրուր վէ պիչարէ միլլէթտաշլարրմզը գանլար իչինտէ միւլէմա եէրէ սէրէր։ Պու արպէտա թասավվուր օլունուր չէյտէյիլ տիր։ Ցամարտան գատընլար ֆէրեատ իթմէքտէ, աշաղտա չօճուգլար վէ տէլիգանլըլար իքի թարաֆտան տա. ասքէրտէն մուհասէրէ օլունարագ ինսաֆսըզճա տարպ օլունմագտա օլտուգլարընան, իմտատ պաղըրարագ, պունլար տա ֆիրարէ պաշլարլար իսէ տէ, էվվէլճէ սէօյլէնտիյի վէճհէ, տէօրթ թարաֆը ասքէր վէ զապթիյէլեր մուհասէրէ իթմիշ օլտուգլարընտան, պիր թարաֆտա կիտէմէգլէր իսի։ Զապթիյէլեր քէնտի հատլէրինի խայլիտէն խայլի թէճավուզ իտէրէք, մա էթթէէսսիւֆ պէեան իտէրիմ քի, պունլար էհալի հագգընտա զարագբեարանէ մուամէլէ իթտիլեր. հաթթա հիչ պիր գապահաթը օլմահանլարա վէ քիլիսէտէն պիր գաչ սօգագ ուղագրասթ կէլտիքլէրի էրմէնիյի, սըրա վէ սընրֆ պագմայարագ, վէ ինսաֆսըզճասընա տարպ ու ճէրհ իթմիշլեր տիր։

Պու էսնալէրտէ գօմանտանլիվա Ահմէտ Մուխթար բաշա եէթիշէրէք էհալիյի տաղրը, վէ մուրախխասլար տախի հիւքիւմէթին թահթը մուհաֆազասընտա օլտուգլարը հալտէ կիտէրլեր, Փիլիպպոս Սրբազան տա, զաթէն պու վուգուաթլար իչիւն թահթը մուհաֆազաեա ալընմըշ իտի, վէ գըրդ գատար եարալըլար պէլէտիյէ հէքիմինէ եօլընընըզ, պատէհու գապա կէօնտէրիլիրլեր։

Պալատէ զիքր իթտիյիմիզ իւզրէ, հիւքիւմէթ Եպիսկոպոս աէյհինտէ խօշնուտսուզ օլտուղունտան, վալի վէ Պատէտտին պէյ վէ տիկէր մէմուրիյնի քիրամ մէճլիս իտէրէք, մէսաիլի հագրէ իւզերինէ միւզաքերէեէ պաշլարլար, վէ ֆէսատճըլարլա հաշարաթը իչինտէ պուլունանլարրն քեաֆիֆէսինի տէրտէսթ իթմէսինի զապրթա բէյսինէ էմր ֆիւճիմ իտէր, վէ զապթիյէ եիւզ պաշրը Հաճի Իսմայիլ էֆէյի թաշա թուրթար։ Զապթիյէլե

ըրած էին աշակերտք խիստ սուղ ժամանակի մէջ։ Նաև կը խոստանար յառաջիկայ շրջանին մէջ մի քանի կարեւոր ուսումներ եւս յաւելուլ և վարժարանին բարեկարգութեանն անհրաժեշտ եղող ամեն ինչ ի գործ դնել յօգուտ և ի յառաջդիմութիւն աշակերտաց։ Ցեղեկագրէն յետոյ սկսաւ մրցանակաբաշխութիւնը որ՝ միջոց առ միջոց աշակերտաց կողմանէ կարդացուեցան Հայ. Գաղ. Ցաճ. լեզուաւ ճառեր ու երգեր որոց յընտակ ու պերճ արտասանութիւնը արդարև գովութեան արժանի էր։

Հանդիսականներէն Մեծ. խանլեան Պօղոս և Գրիգոր Մարգարեան էֆէնտիք Հայ. և Գաղ. լեզուաւ մէյմէկ դեղեցիկ և ազդու ատենաբանութիւններ ըրին լուսոյ և դաստիարակութեան կարեւորութեանը վրայ։

Մեծ. խնամակալք, որք են Յովսէփ էֆ. Ղարիպեան, Գրիգոր էֆ. Թնկրեան, Յարութիւն էֆ. Քազազեան, Կարապետ էֆ. Քուլլումճեան և Լեւոն էֆ. Էնֆիէճեան, ուղեղելով նիւթական նպաստ մը ընել վարժարանին, անմիջապէս հանգանակութիւն մը բացին՝ որուն մասնակցեցան հանդիսականաց ամենամեծագոյն մասն, և որոց անուանքն ու գոյացեալ արդիւնքն հետզհետէ պիտի հրատարակուի լրագրաց միջոցաւ։

Հանդէսը գոցեց Դեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս մի յորդորական ատենախօսութեամբ, օրհնելով բոլոր ժողովուրդը, յորմէ յետոյ մեկնեցան հանդիսականք դէպ ի աւուր հանդիսին քաղցր յիշատակը տանելով իրենց հետ։

Իճմարիէ 6/18 Օգոստ. 1879

. . . Խմբագիր,

Երէկ կիրակի, Իճմարիէի երկաթ վարժարանի տարեգլաւաշխութիւնը կատարուեցաւ ի գոհութիւն համայն թաղեցւոց։

Հանդիսին երկար մանրամասնութեանց մէջ մտնել չուզելով, որոյ համար այժմէն ներողամտութիւն կը խնդրենք, պարզ ակնարկ մը միայն նետելով նորա վրայ պիտի գոհանանք։

Առաւօտեան ժամը 4 գրեթէ 6ին դպրոցին յատուկ մէկ պատրաստուած սենեակը արանց ու կանանց խուռն բազմութեամբ մը լի ու լի էր՝ որոնց մէջ կը գտնուէր նաև Խրիմեան Ս. Հայրիկը։

Հանդիսին սկիզբ տրուեցաւ Ֆէլէկեան էֆէնտիի մէկ ատենախօսութեամբն ու դպրոցին քննութեանց տեղեկագրին ընթերցմամբը. որմէ յետոյ աշակերտաց ու աշակերտուհեաց կողմէն ճառախօսութիւնք տեղի ունեցան՝ Հայերէն, Գաղղիերէն, Անգլիերէն, ու Ցաճկերէն լեզուաւ, զորս կընդմիջէին մերթ աշակերտաց ու մերթ աշակերտուհեաց փափկաձայն երգերը՝ ընկերակցութեամբ քաղցրանուագ դաշնակի մը։ Ճառախօսութեանց յաջորդեց մրցանակաբաշխութիւնը, որ ոսկեղօծ տառերով գրուած վկայագիրներէ կը բաղկանար, և որք՝ ըստ կարողութեան երկաթ. աշակերտաց բաշխուեցան։ Մրցանակաց բաշխման վերջ տրուեցաւ աշակերտաց ու աշակերտուհեաց միաձայն մէկ զգալի երգովն Վարդանայ վրայ՝ գաւառական լեզուաւ գրուած ու հայրենասէր աշակերտուհւոյ մը ազատ ու աղդու ճառովն՝ որոյ մէն մի բառը ճարտար հռետորի մը ամենէն կենդանի շեշտովը կարտասանէր նա։ Ուստի սաստիկ ծափահարութեամբք ընդունուեցաւ այս Հայ ՊԷՆԴԱՐԻՆ որ ազատութիւն կը քարոզէր ոչ սատ այլ յԱյլրարատ։

Հանդէսը աւարտեցաւ Ս. Հայրիկի պարզ բայց իմաստալից և առաւել ևս դպրոցին՝ արդի վիճակին խիստ յարմար մէկ յորդորովը, որով կը յուսանք որ Իճմարիէի հասարակութիւնը այլ ևս անսթափելի չի պիտի մնայ ու իբր զգիման խրատ մը պիտի ընդունի սոյն հոգևոր հօր արդարացի դանդատը։

Այդ կուգանք մեր ու համայն թաղեցւոց շնորհակալիքը յայտնել վարժարանի պատ. հոգաբարձութեան ու այն ամեն դպրոցասէր ազգայնոց որք թէ՛ նիւթապէս թէ՛ բարոյապէս աշխատութիւն չեն խնայեր դպրոցիս անընդհատ շարունակութեան ու յառաջդիմութեան։

Կը յուսանք, Մեծ. Խմբագիր Տէր, որ իբր թարգման մեր զգացմանց, երկոցուս Ձեր ազդօգուտ լրագրոյ մատակայ թուոյն մէկ անկիւնը կատարել պիտի բարեհաճիք։

Իճմարիէի մը

Մեծ. Խմբագիր Տէր

Ազգային դաստիարակութեան յառաջացման գեղեցիկ նախանձով վառեալ Մեծ. Գուրգէն էֆէնտին երեք տարիէ ի վեր Մէջադիւղի մէջ բացած գիշերօթեայ «Հայկական կրթարանի» աշակերտաց տարեկան հարցաքննութեան գտնուելուն բարեդիպութեամբ, յիշեալ ազգասէր, հանճարեղ և խոհական անձին մասնաւոր խնամարկութեան և հսկողութեան ներքև յուսմունքս պէս պէս և ի լեզուս զարգացեալ Հայ ուսանողաց՝ շատ դասակարգերու մէջ ցուցուցած արդիւնքներուն, ազգային ոգւով դաստիարակուելնուն և մանաւանդ կրթարանին պարզ ու համեստ վարչութեան մը ամէն նախանձելի հանգամանքներ ունենալուն վրայ ուրախ և գոհ սրտիւ մեկնած ժամանակս։ այն ինչ փափաք կ՝յայտնէի նոյն օրինակ, ինչպէս և Մէջպուրեանի ու Պէրպէրեանի մասնաւոր խնամօք արդիւնաւորեալ վարժարանաց թիւն օր ըստ օրէ յամենայն անկիւնս Մայրաքաղաքիս և ի գաւառս, մասնաւոր բարերարաց ձեռօք բացուած տեսնել։ շաբաթ մի եւք՝ յանկարծ զգացած խնդութիւնս, խորին տրամութեան և ցաւոց փոխուեցաւ լսելով որ նոյն գիւղին մէջ պատահած և գիւղն մեծ մասամբ մեխրոյ վրայ նստուցած անդիմագրաւելի ծախիչ հրդեհն՝ Հայկական կրթարանն ալ բերան առնելով՝ լցած է այն տեղէն նոյն լուսաւորութեան գեղեցիկ շէնքն իր բոլոր ուսումնական գործեօքն և կահ կարասեօքն։ Այո՛, ծախիչ հուրն այս ամէն նիւթերն կը սրբէ, կա՛ նի, մեծ ջանքերով Գուրգէն էֆէնտին հարուածել կ՝ամենայ, բայց ուրախութիւնս հնորոգի՝ որ ազգասէր հիմնադիր տնօրէնի սրտին արիական անվհատ ոգին չկրնար տանել, ազգալոյս եռանդն չկրնար շիջուցանել, այլ առաւել կ՝բորբոքէ. ինչպէս օրերս վստահ ընդ քաջալերութիւն և ընդ ձեռնտուութիւն ազգասէր և ուսո մեսէր արանց ազգի՝ ի լրագիրս յուրախութեան սրտի ամենեցուն իր «Հայկական կրթարանի» նորոգ բացումն կաւետէ մեզ արիասիրտն Գուրգէն։ վասն որոյ պատուական լրագրոյդ միջոցաւ պարտք համարեցի խնդակցութիւնս նորին ազնուութեան յայտնելէ աւելի փութալ յորդորել մեր ուսումնասէր ազնիւ Ազգայինքն, մանաւանդ այն ազնուաբոհ Ծնողքն, որք ցարդ իրենց զաւակներն նորա խնամոց յանձնած գոլով՝ և զայն իր ձեռնարկին մէջ քաջալերելով, իրենք ալ յուսալից և մերձ էին իրենց բարւոք դաստիարակեալ զաւակաց կըրթութեան և համեստութեան ազնուշահոտ պտուղներն կթել և վայելել։

Այո՛, կ՝ յորդորեմ զձեզ ո՛վ Արեւելեան տան, լուսոյ աշխարհի որդիք Հայեր, ձեռն օգնութեան կարկառեցէ՛ք, քաջալերեցէ՛ք, «Հայկա՛յան կրթարանի» անխոնջ վաստակաւոր հիմնադիրն. որ ձեր շնորհիւ մոխրոյ կոյտերու մէջէն աւելի պայծառ կերպիւ վերելել կաշխատի Հայոց մանկունքն լուսաւորել։

Եթէ ի սրտէ կ՝ցանկայք փրկութեան, ընդ ամենայն տեղիս իմաստութեան տուներ կանգնելու ձեռք տուէք, ո՛ հարուստք և մեծատուունք Ազգիս, լուսոյ բարոյական տուներ, զոր հրդեհն մէկ քանի բոպէի մէջ չկրնայ ծախել. մանաւանդ անմահացուցէ՛ք ձեր անունն Հայաստանի անձեռնհաս դաւառաց մէջ այս օրինակ ազգալոյս հաստատութիւններով. ոչ թերուստին օտարամոլ իմաստակներ հասցնելու յորոց կ՝վնասիմք միշտ, այլ ողջամիտ իմաստուններ. զի «բազմութիւն իմաստնոց՝ փրկութիւն աշխարհի է.» կըսէ իմաստունն։ իմաստութիւն և ճշմարիտ լուսաւորութիւն ալ զայն կ՝ճանչնամք, որ ըստ ամենայնի յաւիտենական փոքձաքար եղող Աստուծոյ անչրելի խօսքին և Ազգութեան ոգւոյ վրայ իր դաստիարակութեան հիմն ունի և ճշմարիտ ու փրկարար լոյս կսփռէ՝ ի սիրտ Ազգին և ոչ ոգի մոլորութեան։

Արդ՝ Մեծ. Տէր, շնորհ ըրէք սոյն նամակս ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ, ձեր ազնիւ ընթերցողաց հաղորդել.

6 Օգոստոս 1879

՝ի Նոր գիւղ Կ. Պոլիս

Մնամք աղօթարար վասն յառաջադիմութեան Ազգիս

Մ՝ոբէր Եպիսկոպոս

Ս. Կարապետ Վ. Մուշ

ԹԻՎ ՃԻՀԱԹ

Միւճեթատէտին թէչքիլ օլունան Մուսուլ բուսումաթ Նէզարէթի Խոհագ էֆէնտիյէ,

Պաղտատ բուսումաթ Նէզարէթի՝ Սագըլ բուսումաթ Նազիրը սապրզ Արիֆ էֆէնտիյէ,

Երզրում բուսումաթ Նէզարէթի՝ Թրապզոն բուսումաթ Նազիրը սապրզ Սապրի էֆէնտիյէ,

Թրապզոն բուսումաթ Նէզարէթի՝ Թրապլուսը Ղարպ բուսումաթ Նազիրը սապրզ Սապրի էֆէնտիյէ,

Թրապլուսը Ղարպ բուսումաթ Նէզարէթի, Էմիրնէ բուսումաթ Նազիրը սապրզ Հիւսամէտտին էֆէնտիյէ,

Էմիրնէ բուսումաթ Նէզարէթի՝ Երզրում բուսումաթ Նազիրը սապրզ Զիւհտի պէյէ,

Սագըզ բուսումաթ Նէզարէթի՝ Պաղտատ բուսումաթ Նազիրը սապրզ Բրիզա պէյէ,

Ճէզայիրի Պահրը Սէֆիտ վիլայէթինէ միւճեթատէտին թէչքիլ օլունան Գարբօթ ճէզիրէսի գայմագամլըղը՝ Կիրիտ վիլայէթի մէճլիսաճուսու սապրզ Կանգօ էֆէնտիյէ,

Շէհիր էմանէթի տախիլինէ քեային Ալա-Բազարը գաղասը գայմագամլըղը՝ Կէյսպիզէ գայմագամը սապրզ Ճէվատ պէյէ,

Մանասթիր վիլայէթինէ քեային Գիլօրինա գաղասը գայմագամլըղը Նիքպօլի գայմագամը սապրզ Էյուպ Ասպրի պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ԻԼԱՆԱԹ ՄԻԼԻԻ

Խմբագիր.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել ձեր ազնուութեան, որ յառաջիկայ կիւրակէ օր 12 օգոստոս Ս. Աստուածածնայվերափոխման տօնին առթիւ, նախկին Պատրիարք Խրիմեան Ս. Հայրիկ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գուզկունեանի Ս. Լուսաւորիչ յեկեղեցին և իր հանդիսաւոր հանդիսաւոր և հայրենասիրական ազգու խրատիւքն և քարոզութեամբը պիտի մխիթարէ զժողովուրդս։

Ուստի կը հրաւիրուին բոլոր այն պատուական Ազգայինք, որք կը փափաքին Ս. Հօր արդիւնաւոր և օգտաշատ ատենաբանութիւնները լսել։

Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Պ. Ց. Սերվիչեան Ց. Աշտարակեան

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լիմիթատ վէ Էնփոռմէտ Եանկըն Սիկուրթա ֆամբանէսը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Էօտէնմիշ սերմայէ	230,000	
Եանկըն շիւպէսինտէն հասըլ օլան իհթիեաթ ագճէսի	1,082,768	1,332,768
Եանկըն շիւպէսինտէն օլան հասըլաթը սէնէվիյէսի		916,646

NORTHERN ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նամ Լիմիթատ Եանկըն վէ Էմր Սիկուրթա ֆամբանէսը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Էօտէնմիշ սերմայէ	150,000	
Եանկըն վէ էմր շիւպէսինտէն հասըլ օլան իհթիեաթ	2,092,000	2,242,000
Եանկըն շիւպէսինտէն իրասը սէնէվիսի		403,000

Պուլուտուխ էտէ սիկուրթա ֆամբանէսլարընըն պէրտէն սոնէրինտէսս դուլանագ, ֆէնտիքը սիկուրթա էտէր, դուրբերէրէ բիւսիւլտիքը լազըմ էտիր օլանլարընըն էտանըա գիւսարտա վէ զէր օլանան ֆամբանէսլար տախիլինդէրէ մանիֆէսթիտիր, սիկուրթա իմրուէրէրի եանէտէրէրի պէս էմրիրտա սիկուրթա իմրուէրտա օլտուխլարընը վէ էտիր օլանան բիւսիւլտի սայէսինտա բեր զէր էշ էնթիմայա էրթիրտաբը դուլանանլարընա պէնան վէ դեր վէճէնի սապէք, Պէյօղլու վէ Գալատա վէ Սընանլը վէ Տիվէր շէհիր վէ սէյլերտա, էնրինէվէ սիկուրթա էտէլէտէյէ վէ ֆէյտը վէ սայրէ հարէքէտա մանիֆէսթոյ ամանէթլէրինէ պէնան վէ Ղալատա Բիւյիւք-պազարընտա Ֆիւսէյնէ Աղա Ճամիսինտէ 9 նումարալը մաղազայա դիւքքանում էյլէմէյէ լազըմ էտիրէյէ էնրիր օլանլար։

Մէզքուր գումանիայարդն ամէնթօսը

ՃՕՀՆ ԲԱՌՈՒ

Վ. ումուրու մէսալիհինէ մէմուր

ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՏԱՎԱՍ ՎԷՔԻԼԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ԹՈՒՂԼՈՒՃԵԱՆ

Խոտրէխանէսինի Գալաթատա Գարաքէօյ Թրանվայ ճատասէին. մէ Մանիկ օղլու խանընատա 6 նօմէրօլու օտայա նագլ իմիշ տիր։ 10—1

ՎՈՍԲՈՐ

ՏՈՒԽԱՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ ՖԱՊՐԻԳԱՏՍԸ

Գալաթատա Վէյֆօտա սօղաղընտա Ն.° 23 վէ 2 մուճէատէտէն քիւշատ օլունմիշ վօսբոր նամ ֆապրիգատզատա էէնիճէէրին էն ալա վէ գօղուլու թիւթիւնէրին. տէն, քէ նոր արգդաֆտա իմալ օլունուպ, Ա.յասուլուգ նամ մուզիրր թիւթիւնէրտէն ասլա պուլունմամագ չարթը իլէ միւշթերիլերիմիզին խօշնուտիյէթինի պատի օլաճագ սուրէթտէ հէր նէվ թիւթիւն վէ սիկարալար պուլունարագ, ուսմամ տիւքեանլարտա մահը հալին 23ինտէն պէտ իլէ սամբրլաճաղը կիպի, բաղէթլու միւշթերիլէր թարաֆընտան տախի սրբարըշ օլունտուգտա, քէնտի մանթուպէրինէ մուվաֆֆգ տիգգաթը թամամէ իլէ իմալու իճրա օլունաճաղը, վէ իլէրուտէ կէրէք պէյ օղլու վէ կէրէք սաիր իգթիզա խէն մահալլէրտէ աչրլաճագ մախսուսի շիւպէլէրիմիզին վէ թային օլունաճագ գօմիսիօնէրլէրիմիզին իճրասընա ատէկին միւշթերիլերիմիզէ սուհուլէթի օլմագ իչին սրբարըշ վէրմէք իսթէյէնլէրին շիմտիկի ֆապրիգամզա վէ Սթամպօլա Ասմա տրթընտա Ն.° 45 աչըմիշ շիւպէմիգէ միւրաճաաթ կյէմէկլերի վէ մէքթուպլար տախի սրբարըշ վուգուլունտէ իսթէտիքլերինի քէնտի իգամէթկեահլտրընա մախսուսէն կէօնտէրիլէճէ, ի իսթար ու իլան օլունուր։ 60—12

Օ ԼԻՕՆ Տ'ՕՐ

ԳԱԼԱԹԱ

ԹԻԻՆԷԼԻՆ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԷ

ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՍՕԳՈՒՂԸՆՏԱ Ն.° 8

Մէզքիւր մաղազատա էրքէք ի. չիւն Բարիզին վէ Լօնտրանէն սան մատաբընտան օլարագ հաալը բուպալար ֆիրուխթի օլունուր։ 25

Ֆ. ԿՐՈՒՆՊԱՎՆ Է ԳՕՄԲ.

ԳԱԼԻԶԱՑԱ ՖՐՕՆՏԻՆԱ

ԳԱԲՍԻԼ Տ'ԷՍԱՆՆՕ ՖԷՊՐԻՖԻՖԻՃ

Սբմայա ֆուրշը հոգ

Պու մուալիճէ սրթմայա գարշը բէք ալա պիր իլաճ օլուպ, սոլֆաթօտան չօգ էյլի վէ մուէսսիր տիր վէ մէչհուր հէքիմիէր թարաֆընտան թավսիյէ օլունմագտա տրը։ Զայթա վէ Սթամպօլուն պէյօլիւք էճզանանէրինէ միւրաճաաթ օլունմասը։ 21

Սահիպի իսթիյազ

ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 21 Օգոստ.

Ինկիլ. էհսամը Ինկ. Լիր.		97-13/16
Օսմ. էհսամը աչըլտը		11-3/16
» » գաբանտը		11-1/4
Իսթիգրազ	65	14-1/4
»	69	13-1/4
»	71	54-3/4
»	72	22-
»	73	12-7/8
Օսմանը պանգաղը		9-3/4
Մըսրը տուլյու. մութա հրատ		46-3/4
» իմթիյազը		72-3/8
Բուսխա իսթիգրազը		87-7/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատ		–

Փարիզ, 21 Օգոստ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.		85-20
» » 5 գբօնսուզ		116-90
Օսմ. էհսամը աչըլտը		11-42 1/2
» » գաբանտը		11-42 1/2
Իսթիգրազ	65 Ֆր.	70-
»	69	66-25
»	73	62-50
Մըսրը ֆօնտ. մութա հրատ		238-75
Գրէտի Լիօնէ		740-
Օսմանլը պանգասը		496-25
Բուսխի չըմէնտրֆէրի		44-25
Իթալիա էհսամը		79-05
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատ		25-32

Վիէննա, 21 Օգոստ.

Աֆիօ	Ֆիւորին	–
Բուսխի չըմէնտրֆէրի		20-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. միւն ագ. գաբ.		12-15
Պու սապահ աչըլտը		12-15
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % Ֆ.		71-
» 65 » 6 % Ֆ.		68-50
» 69 (Բինար) 6		66-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)		21-
» 73	6 % Ֆ.	61-50
Բուսխի չըմէնտրֆէր 3		43-
Ագճէ ֆայիզի	%	8-
Ըրբօր	Ղրշ	50-
Հավալէսիզ	»	–

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4- 1
Ստամպօլ պանգասը	5-26
Օսիէթէ ժէնէրալ	4- 5
Թրամվայ	3-90

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՃԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան		Ղշ. Ֆր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը		106-24
Մէթալիք	»	117-
Պէյլիք	»	118-20
Պագըր	»	550-
Գայմէ	»	705-
Ինկիլիզ լիրասը		109-20
Ֆրանսըզ ալթունու		87-18
Փոլ		90-
Գրիմից ալթունու		51-10
Գարպօն գայմէսի		8-64

ԻԼԱՆԱԹ

ՐՈԴԷՐԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բոպէրթեան վարժարանի յառաջիկայ տարուան շրջանը կը սկսի Սեպտեմբեր 3/15ին։ վարժարանս ամենայն միջոց հայթայթած է դիտութեան ամեն ճիւղոց և այլեւ այլ լեզուաց մէջ ընդարձակօրէն հրահանգելու զուսանողս։ Մասնաւոր անօրինութեամբ այսուհետեւ Հայ ուսանողք վարժարանական ընթացքին մէջ ժամանակ պիտի ունենան առաւել ընդարձակօրէն ուսանելու Հայերէն լեզուն։ Մասնաւոր տեղեկութեանց համար դիմելու է առ Պ. Հանսըն և Ընկ. որ ի Գալատիա, կամառ Ցնօրէնն Բոպէրթեան վարժարանի։

30—8 ՃՕՐՃ ՎՕՇՊՐՆ

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ՀԻՔԵԱՑԷՍԻ

ԹԷԼԷԼԻՖԻ

ՎԱՐԴԱՆ ՊԷՑ

Իչպու հիքեայէ մէշհուրէ ի. քի ճիլտ օլուպ, պէհէր ճիլտի թապընտան էվվէլ ապօնէ օլանլարա բէշինէն 25, վէ թապընտան սօնրա 35 ղրշ. սիմ՝ Մէճիտիյէ սաթըլըր։

Ապօնէ եազըմագ իսթէյէնլէր եալընըզ Սթամպօլտա Սուլթան համամընտա Էսատ էֆէնտի խանընտա փորագրիչ Նշան էֆէնտի Պէրպէրեանա, վէ Պէյ օղլունտա Թարլա պաշը ճատտէսինտէ 42 նումէրօլու գազինօտա Միհրան Ս. Քիթապճեանա վէ Թէրճիմանը էֆէնտի միւվէզզիսի Վիչէն աղայա միւրաճաաթ իսթէք լազըմ տրը։

Ճիլտ ճիլտ եախսատ նուսխանուսխէ իշթիրա իսթէք իսթէյէնլէր, կէրէք պարատէ մէզքիւր մահալլէրտէ, վէ կէրէք Սթամպօլտա Էմին էօնիւնտէ սուճու Պօղոս աղանըն տիւքքեանընտա, վէ Պէյ օղլունտա Աղա ճամիսինտէ 167 նումէրօլու Յոլսէփ աղա Բահճեան վէ Թարլա պաշընտա Անդրէաս աղանըն թիւթիւնճիւ տիւքքեանլարընտա վէ պազը կաղէթա սաթըճըլարընտա սաթըլմագտա տրը։

Մէզքիւր հիքեայէնին պիրինճի ճիլտի պասըմիշ օլուպ, սաթըլմագտա տրը։ 3

Մ՝ՆՈՒԹ Ս. ՔԻՐՈՊՃԷԱՆ